

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 15/05888-2 /

Dato: 31.03.2016

Høring - Forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger

Vi viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet datert 21.12. 2015 om forskrift om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger.

Dette innspillet fra Nord universitet er et resultat av tre høringskonferanser som er gjennomført ved studiestedene i Bodø, Nesna og Levanger.

Institusjonene er bedt om å kommentere forskriftsforslaget paragrafvis.

§ 1 Virkeområde og formål

Innovasjonskompetanse savnes når formål med utdanningen beskrives. Dette bør tas inn i følgende formulering i 3. avsnitt side 1 :«... sette lærerprofesjonen inn i en historisk og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon, profesjonsforståelse og innovasjon».

§ 2 Læringsutbytte

Generelle kommentarer:

Fagovergripende kompetanseområder savnes i forslaget (jfr. Ludvigsen-utvalget, NoU 2014:7 og NoU 2015:18).

Begrepet mobbing savnes i læringsutbyttebeskrivelsene.

Læringsmiljø som begrep er lite synliggjort.

Det kunstfaglige perspektivet er generelt lite synlig, og er ikke synliggjort som eget kunnskapsområde.

Det bør være tydeligere konsistens og sammenheng mellom *kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse*.

Eksempel 1:

I strekpunkt to under FERDIGHETER (2. strekpunkt side 2) heter det:

”Kandidaten kan på faglig grunnlag ta ansvar for å utvikle og lede inkluderende, kreative, trygge og helsefremmende læringsmiljøer der opplæringen tilpasses ulike elevers behov og fører til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser.”

Hverken kreativitet eller estetiske læringsformer er beskrevet i læringsutbyttene under KUNNSKAP eller GENERELL KOMPETANSE.

Eksempel 2:

Under generell kompetanse står det (4. strekpunkt side 3): «behersker norsk muntlig, skriftlig bokmål og nynorsk...».

Dette er en ferdighet og ikke en generell kompetanse. Forslag til forskrift er ikke konsekvent i forhold til begrepene profesjonsfag/pedagogikk (jfr. første strekpunkt under KUNNSKAP).

Dette bør tydeliggjøres bedre i læringsutbyttebeskrivelsene:

Utfordringer i et mangfoldsperspektiv

Flerkulturell forståelse og interkulturell kompetanse

Menneskerettigheter, samfunn og utdanning i et historisk perspektiv

Samfunn, politikk, segregering, inkludering

Lovverk, forskrifter, strategiplaner mm.

Pedagogiske og didaktiske utfordringer

To – og flerspråklighetsfenomenet

Modeller og strategier for opplæring og tilrettelegging av minoritetsspråklige elever

Vurderingsformer i lys av to – og flerspråklighetsfenomenet

§ 3 Innhold og struktur

Fordeling av pedagogikkfaget: I syklus 1 bør pedagogikkfaget fordeles jevnt over de 3 første årene, slik at praksis, fagdidaktikk og pedagogikk gis et forskningsbasert fokus og danner en integrert helhet for studentene i deres profesjonsutvikling.

Noen betraktninger om pedagogikkfaget:

Flere av de endringene som er foreslått kan komme til å svekke pedagogikkfagets rolle i lærerutdanningen. Dette er stikk i strid med intensjonen slik den er beskrevet i St.meld. nr. 11 (2008-2009), *Læren – rollen og utdanningen*. Her defineres faget som «det sentrale og samlende fag i lærerutdanningen» der handlingskompetanse og høy yrkesetisk bevissthet står sentralt. Det er to punkter om pedagogikkfaget vi ønsker å kommentere:

Fra pedagogikk til profesjonsfag

Vi ønsker her å peke på uheldige konsekvenser av en navneendring fra Pedagogikk og elevkunnskap til Profesjonskunnskap. Det kommer heller ikke fram hvordan denne navneendringen er faglig fundamentert.

Pedagogikk har alltid vært en sentral del, og et eget fag i norsk lærerutdanning. I siste rammeplan omtales det som «limet» i utdanningen. Pedagogikk har på denne måten spilt stor rolle i studentens utvikling av læreridentitet og dannelse. Faget har også hatt en koordinerende funksjon. Denne ser vi også som en forutsetning for å kunne tilrettelegge for et forskningsbasert samarbeid fagene imellom og med praksisfeltet i den nye masterutdanningen. I pedagogikkfaget ligger også et internasjonalt, forskningsbasert og vitenskapelig fundament mot skole og utdanning som vi ikke kan finne på tilsvarende måte i profesjonsfaget.

Ved å kalle pedagogikk for profesjonsfag åpner en opp for at flere fag kan trekkes inn i faget. Innvendingene mot et slikt navn peker imidlertid på at alle fag i lærerutdanningen må anses som profesjonsfag, dvs. fag som forbereder til profesjonsrollen. Ved en slik navneendring kan det oppfattes som at det først og fremst er pedagogikk som har ansvar for profesjonsrettingen i utdanningen. Alle fag skal bidra til lærerstudentens profesjonsdanning, og det blir derfor feil å kalle pedagogikkfaget for profesjonsfag. Vi foreslår derfor at navnet på faget blir pedagogikk.

Pedagogikk og profesjonsetikk

Vi legger merke til at Kunnskapsdepartementet velger å la 15 av pedagogikkfagets 60 studiepoeng være en modul innenfor rammen av faget RLE.

Etter vårt syn betyr dette en ganske alvorlig inngripen i faget pedagogikk som har sitt kompetansegrunnlag både i didaktikk og etikk. Slik vi ser dette, så er faglige og verdimessige nivåer når det gjelder lærerkompetanse uløselig knyttet sammen. I en integrert lærerutdanning bør ikke dette utgjøre atskilte moduler. Gjennom å definere 15 stp. RLE inn i faget i relasjon til verdispørsmål som religion, livssyn og etikk som en egen modul, står en etter vår mening i fare for å redusere faget til et nivå som vi som lærerutdannere ikke kan stå inne for.

Dannelse utgjør en av grunnpilarene i pedagogikken, og dette må også kunne sees i lys av generell læreplan (LK – 06), der sluttmålet er å sette kunnskap inn i et overordnet demokratiperspektiv. Lærerutdanningen skal ha en helhetlig tilnærming til dannelsesprosessen med bakgrunn i det totale oppvekstmiljøet for barn og unge, inkludert kultur- og aktivitetstilbud. Utdanningen skal derfor gi en bred variasjon i læringstilnærminger og læringsarenaer som en grunnleggende didaktisk føring i læringsarbeidet. Derfor advarer vi mot å gjøre pedagogikkfaget til et rent nyttefag der ulike moduler skal inngå. Utfordringene ligger heller i få inn noe i forskriften om *mangfoldsperspektivet*, slik vi har nevnt ovenfor.

§ 3 Struktur og innhold

Masterfordypningene slik den foreligger i modellene i forslaget til ny forskrift for 1- 7. trinn og 5. – 10.trinn er, bortsett fra begynneropplæring, kun rettet mot faglige fordypninger i undervisningsfag. Med dette så er det en fare for at eksisterende mastertilbud i pedagogiske emner som spesialpedagogikk, tilpasset opplæring, pedagogisk veiledning, migrasjonspedagogikk m.fl. forsvinner.

Vi kan ikke se at fordypningen innen pedagogikk blir godt nok ivaretatt i den nye modellen. I dagens GLU-modell kan ulike fordypninger legges inn som påbygning på PEL-emnet, og utgjøre første halvdel av masterpåbygningen. Det er svært uheldig at man ikke kan ta en masterfordypning innenfor pedagogiske emner, og vi ber om at dette blir vurdert som en mulig masterfordypning på så vel utdanningene for 1.- 7. trinn og utdanningene for 5. – 10. – trinn.

Praksis

Krav om fagpraksis er positivt og riktig. I dette bør det også inngå økt fokus på tverrfaglig og forskningsbasert praksisopplæring. Om vi skal få til en "glassgang" mellom praksisskoler og lærerutdanning, bør det utvikles nye måter for hvordan praksissamarbeidet (og evaluering) skal foregå og hvordan det skal forstås. Dette bør komme tydeligere fram i beskrivelsen av praksis på side 4 i forskriften. Vi viser her til evalueringer som er gjort av 5-årig grunnskolelærerutdanning i Tromsø (2016).

§ 6 Fritaksbestemmelser

Vi ser det som viktig og nødvendig at lærere behersker begge målformer i Norge for å bli en funksjonell og god lærer. En fritaksbestemmelse her, som en følge av fritaksbestemmelse i videregående skole, vil ikke være formålstjenlig.

Med vennlig hilsen

(Sign)
Bjørn Olsen
Rektor

Jan Atle Toska
Studie- og forskningsdirektør